

Riigivaraseaduse muutmise seaduse seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõu eesmärk on ajakohastada riigivaraga seotud reegleid, et need vastaksid riigi uuendatud põhimõtetele osalemisel äriühingutes ja sihtasutustes. Kehtivad reeglid ei võimalda riigil piisavalt tõhusalt jälgida, kuidas tema osalusega organisatsioonid toimivad, ega paku piisavalt paindlikke võimalusi nende juhtimiseks.

Eelnõu rakendamisel suureneb riigi osalusega organisatsioonide juhtimise läbipaistvus ja vastutus, paraneb siseauditi ning aruandluse kvaliteet ning väheneb avaliku sektori töökoormus. Muudatuste tulemusel luuakse paindlikumad ja paremad tingimused riigivara valitsemiseks ning kindlustatakse uuendatud osaluspoliitika põhimõtete elluviimine.

Eelnõuga täpsustatakse muuhulgas siseauditi kohustuse tekke lävendeid ja siseauditist loobumise tingimusi, luuakse riigivara valitsejale võimalused nõukogu tööd kontrollimiseks senisest suuremal määral ning täpsustatakse eraõiguslike juriidiliste isikute finantsplaneerimise ja aruandluse nõudeid ning riigivara valitsemisega seonduvat aruandlust.

Eelnõuga kavandatudmuudatused ja täiendused põhinevad peamiselt Vabariigi Valitsuse 27. veebruaril 2025. a heaks kiidetud Eesti Vabariigi osaluspoliitika (äriühingutes osalemise poliitika) uuendatud põhimõtetel¹. Ühtlasi tehakse riigivaraseaduses (edaspidi *RVS*) üksikuid muudatusi töökoormuse vähendamiseks ja õigusselguse suurendamiseks, mis ei tulene otseselt uuendatud osaluspoliitika põhimõtetest.

Muudatused ei suurenda ega vähenda halduskoormust, kuna need ei mõjuta eraettevõtetele ja kodanikele pandud kohustusi.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Rahandusministeeriumi riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna riigiabi jurist Hendrik Kull (tel 5302 2908, e-post hendrik.kull@fin.ee), riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna juhataja Tarmo Porgand (tel 5885 1477, e-post tarmo.porgand@fin.ee), riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna juhtivanalüütik Kalle Viks (tel 5885 1378, e-post kalle.viks@fin.ee) ning riigi osaluspoliitika ja riigihangete osakonna osaluspoliitika ja riigiabi valdkonna juht Kaupo Raag (tel 5885 1386, e-post kaupo.raag@fin.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teinud Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna õigusloome valdkonna juht Virge Aasa (tel 5885 1493, e-post virge.aasa@fin.ee). Eelnõu on keeleliselt toimetanud Rahandusministeeriumi personali- ja õigusosakonna keeleteimetaja Heleri Piip (tel 5303 2849, e-post heleri.piip@fin.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse riigivaraseaduse 1. jaanuaril 2025. a jõustunud redaktsiooni (RT I, 30.12.2024, 16).

Eelnõu ei ole seotud ühegi muu menetluses oleva eelnõuga, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

¹https://www.fin.ee/sites/default/files/documents/2025-02/osaluspoliitika%20p%C3%B5himotted%202025_0.pdf

Eelnõu vastuvõtmiseks Riigikogus on vajalik poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

Seaduseelnõu algamise eesmärgiks on viia kehtiv õiguslik regulatsioon vastavusse 27. veebruaril 2025. a heaks kiidetud Eesti Vabariigi osaluspoliitika (äriühingutes osalemise poliitika) uuendatud põhimõtetega.

Muudatused puudutavad peamiselt riigi äriühingute nõukogu liikmete valimist ja tagasi kutsumist, osaluse valitseja õigust tutvuda nõukogu koosolekute protokollide, materjalide ja siseauditite tulemustega ning siseaudiitori ametikoha loomisest või siseaudiitori teenuse sisse ostmisest loobumise tingimusi.

Töökoormuse vähendamiseks ja õigusselguse suurendamiseks täpsustatakse ühtlasi riigi asutatud sihtasutuste nõukogu liikmete valimist, nõukogu liikmete tööga seonduvat teavituskohustust ning riigi osalusega eraõiguslike juriidilise isikute kvartaalse aruandluse kohustust.

Seisuga 31. juuli 2025. a oli Eesti Vabariigil osalus 27 äriühingus, millest kolm ei oma enam aktiivset majandustegevust (AS Nordic Aviation Group (pankrotis), AS Raudtee Varad (endine AS Operail) võõrandas oma äritegevuse ja OÜ Transpordi Varahaldus tegeleb vara võõrandamisega). 2024. aastal kustutati registrist AS Eesti Loots (likvideeriti), AS Eesti Vanglatööstus (likvideeriti), AS Estonian Air (pankrotimenetlus lõppes) ning Terrasport OÜ ja Goldbalt OÜ (riigi kasuks konfiskeeritud osalused). Käesoleval aastal lisandus riigi äriühingute hulka Hexest Materials AS, mille notariaalse asutamisosuse allkirjastas rahandusminister 28. mail 2025. a. ja ühing kanti registrisse 25.06.2025.

Seisuga 31. juuli 2025. a osales riik 65 sihtasutuses. 2024. aastal likvideeris riik SA Koeru Hooldekeskus, mille tegevus anti üle kohalikule omavalitsusele, ning asutas kolm uut sihtasutust – SA Tartu Kunstimuuseum, SA Eesti Tarbekunsti- ja Disainimuuseum ning SA Eesti Arhitektuurimuuseum. Käesoleval aastal lisandus riigi asutatud sihtasutuste hulka SA Viljandi Muuseum.

Seisuga 31. juuli 2025. a osaleb riik 15 Eestis registreeritud mittetulundusühingus, millest üheksa olid piirkondlikud ühistranspordikeskused ning kuus muud mittetulundusühingud. Eesti Vabariik on ka paljude rahvusvaheliste mittetulundusühingute ja assotsiatsioonide liige, avalike andmete alusel on riik liige vähemalt 25 välismaises juriidilises isikus.

Kuna käesoleva eelnõuga tehtavad muudatused ei too endaga kaasa olulisi õiguslikke muudatusi ega muud olulist mõju, sest muudatused puudutavad väheseid riigi osalemise protseduure eraõiguslikes juriidilistes isikutes ning seisnevad enamusosas kehtivate reeglite kohandamises, ning järgivad Vabariigi Valitsuse poolt 2025. a. veebruaris heaks kiidetud osaluspoliitika uuendatud põhimõtteid, siis tuginedes HÕNTE § 1 lõike 2 punktile 5 ei ole tehtud täiendavalt RVS-i muutmise väljatöötamiskavatsust.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu § 1 koosneb 25 punktist RVS-i muutmiseks.

Punktidega 1 ja 3 (muudetakse RVS § 75 lõike 3¹ punkti 1; muudetakse RVS § 79 lõige 2 punkti 1) täpsustatakse riigieelarve seaduse tähenduses keskvalitsusse kuuluva riigi osalusega

äriühingu ja riigi asutatud sihtasutuse eelarvele sätestatud nõudeid. Kehtiva sõnastuse kohaselt peab eelarve vastama finantsplaanile, mida võib tõlgendada selliselt, et hälbed ei ole lubatud ühegi andmeühiku puhul ega kummaski suunas, kuigi nõude sisuline eesmärk on ära hoida kõige olulisemate näitajate halvenemine keskvalitsuse eelarvepositsiooni ja netovõlakkoormuse vaates. Selguse loomiseks ja vajaliku paindlikkuse tagamiseks muudetakse sätete sõnastust selliselt, et eelarves ei või põhitegevuse tulem olla väiksem ega netovõlakkoormus suurem kui nõukogu poolt kinnitatud finantsplaanis.

Eelnõu punktidega 2 ja 4 täiendatakse RVS § 75 lõikega 3³ ja § 79 lõikega 2¹, et suurendada õigusselgust riigi osalusega äriühingute ja riigi asutatud sihtasutuste finantsplaanide esitamise kohustuse regulatsioonis. Muudatustega koondatakse samasisulist kohustust sisaldavad sätted ühte paragrahvi, mis võimaldab saada selge ülevaate finantsplaanide esitamise kohustuse kohaldumisest ka keskvalitsusse mitte kuuluvatele äriühingutele, kus riigil on vähemalt otsustusõigus, kui ka keskvalitsusse mitte kuuluvatele riigi asutatud sihtasutustele.

Eelnõu punktiga 5 täiendatakse RVS § 81 lõikega 1⁴, et täpsustada riigiteenistujate (ministeeriumite ametnike ja töötajate) valimist äriühingu nõukogusse. Muudatusega saab riigi äriühingus osaluse valitseja õiguse osalust valitseva ministeeriumi ametniku või töötaja nõukogu liikmeks valimiseks ja nõukogust tagasi kutsumiseks oma äranägemisel ehk nimetamiskomitee ettepanekust lähtumata. Muudatusega tagatakse suurem paindlikkus ja väiksem töökoormus olukorras, kus osaluse valitseja soovib vahetada ministeeriumi esindajat riigi ainuosalusega äriühingu nõukogus. Teise lausega täpsustatakse, et osaluse valitseja õigus piirdub tema juhitava ministeeriumi ühe ametniku või töötaja valimisega äriühingu nõukogu liikmeks.

Eelnõu punktiga 6 muudetakse RVS § 81 lõiget 4 selliselt, et valdkonna eest vastutavale ministrile (rahandusministrile) jääb õigus teha ettepanek riigi asutatud sihtasutuse ühe nõukogu liikme valimise ettepaneku tegemiseks vaid juhul, kui sihtasutusel lasub RVS § 87 punktis 2 sätestatud siseaudiitori ametikoha moodustamise või siseaudiitori teenuse ostmise kohustus. Muudatusega vähendatakse Rahandusministeeriumi esindatust riigi asutatud sihtasutuste nõukogudes, kuna senine esindatuse tase ei ole sisuliselt vajalik ega riigiteenistujate töökoormuse vaates otstarbekas. Finants- jm vajalikke kompetentse on riigi asutajaõiguste teostajal võimalik kaasata ka iseseisvalt ja vajaduspõhiselt. Väheneb rahandusministri koormus riigi asutajaõiguste teostajatele ettepanekute tegemisel ning Rahandusministeeriumi ametnike ja töötajate töökoormus.

Sihtasutusi, kellel on RVS § 87 punktis 2 sätestatud kohustus, on eelnõu koostamise hetkel kakskümmend². Kehtiva seaduse kohaselt võib valdkonna eest vastutav minister teha ettepaneku vähemalt ühe nõukogu liikme valimiseks igas sihtasutuses, kus riigil on õigus valida vähemalt kaks nõukogu liiget (selliseid sihtasutusi on 2024. a lõpu seisuga 59).

Eelnõu punktidega 7 ja 8 (muudetakse § 84 lõike 2 punkte 1 ja 2) kaotatakse riigi asutatud sihtasutuse nõukogu esimehe, kes on nõukogusse nimetatud riigi poolt, kohustus esitada asutajaõiguste teostajale ja valdkonna eest vastutavale ministrile nõukogu koosoleku päevakord vähemalt kolm tööpäeva enne koosoleku toimumist. Samuti kaotatakse nõukogu otsuse

² Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA, SA Tartu Ülikooli Kliinikum, SA Põhja-Eesti Regionaalhaigla, Maaelu Edendamise SA, SA Viljandi Haigla, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Eesti Teadusagentuur SA, SA Tehvandi Spordikeskus, SA CR13, SA Eesti Kunstimuuseum, SA Eesti Rahvusvahelise Arengukoostöö Keskus, SA Eesti Kontsert, SA Narva Muuseum, SA Tallinna Teaduspark Tehnopol, SA Eesti Meremuuseum, SA Saaremaa Muuseum, SA Teater Vanemuine, SA Eesti Filmi Instituut, Integratsiooni SA, Spordikoolituse ja -Teabe SA

vastuvõtmise korral koosolekut kokku kutsumata kohustus esitada eelnimetatud isikutele nõukogu otsuse eelnõu samal ajal selle väljasaatmisega.

Muudatused võimaldavad asutajaõiguste teostajal ja valdkonna eest vastutaval ministril paindlikumalt reguleerida tema poolt valitud nõukogu liikme poolt teabe edastamist. Teabevahetuse reeglite paindlikumaks muutmine võimaldab vähendada bürokraatiat. Seejuures säilib piisavas ulatuses riigi kontroll ja aruandlus, arvestades, et nõukogu liikmed on RVS § 84 lõige 1 punktist 1 tulenevalt kohustatud teavitama olulist mõju omavate otsuste tegemise kavatsusest, ning et punktis 11 kavandatud muudatus võimaldab osaluse valitsejal tutvuda nõukogu töö dokumentidega.

Eelnõu punktidega 9 ja 10 (muudetakse § 87 punkti 2; tunnistatakse kehtetuks § 87 punkt 3) muudetakse siseaudiitori ametikoha loomise või siseaudiitori teenuse ostmise kohustuse kohaldamise lävendeid. Siseauditi kohustus tekib riigi otsustusõigusega äriühingul ja riigi asutatud sihtasutusel, mille bilansimaht bilansipäeva seisuga on suurem kui 15 miljonit eurot või aruandeaasta tulud on suuremad kui 10 miljonit eurot.

Muudatuse tulemusel kasvab siseauditi kohustusega äriühingute arv 18-lt 19-le (lisandub KredEx Krediidikindlustus) ning siseauditi kohustusega sihtasutuste arv langeb 47-lt 20-le.

Siseauditi kohustuse tekke lävendite muutmise peamine eesmärk on hõlmata kohustusega vaid suuremad riigi asutatud sihtasutused (kuni kolmandik riigi asutatud sihtasutuste üldarvust), kuna väiksemate asutuste puhul osutuvad siseauditiga kaasnevad kulud sageli ebaproportsionaalseteks ning siseauditist loobutakse liiga kergekäeliselt. Lisaks ühtlustatakse siseauditi kohustuse tekke lävendid äriühingutel ja sihtasutustel, jättes äriühingute puhul arvestamata töötajate arvuga ning arvestades samas lisaks müügitulule ka tuluga sihtfinantseerimisest.

Eelnõu punktiga 11 muudetakse RVS § 87 punkti 4 selliselt, et siseaudiitori ametikoha loomisest või siseaudiitori teenuse ostmisest võib loobuda üksnes siis, kui äriühingul või sihtasutusel ei ole auditikomitee moodustamise kohustust, nõukogu otsus kooskõlastatakse eelnevalt kõigi omanike või asutajatega ning riigi osaluse valitseja või asutajaõiguste teostaja kasutab siseauditite läbiviimiseks enda poolt juhitava asutuse siseauditi üksust. Muudatusega antakse väiksematele siseauditi kohustusega äriühingutele ja sihtasutustele võimalus tagada esmavajaliku siseauditilase tegevuse toimimine riigivara valitseja ressursside arvel, kui selline lahendus osutub tõhusamaks ja vähendab töökoormust. Muudatus võimaldab valdkonna eest vastutaval ja valdkondlikest riskidest ülevaadet omaval riigivara valitsejal teostada siseauditeid keskselt mitmes oma valitsemisel olevas ühingus.

Eelnõu punktiga 12 täiendatakse RVS § 87 punktiga 6, sätestades osaluse valitseja õiguse tutvuda nõukogu töö ja siseaudiitori tegevusega seotud dokumentidega. Õigus hõlmab nõukogu koosolekute protokolle ja materjale, siseauditite tulemusi ning teisi asjakohaseid dokumente. Muudatusega tugevdatakse osaluse valitseja rolli järelevalve teostajana, võimaldades osaluse valitsejatel jooksvalt hinnata riigi osalusega äriühingute tegevuse tulemuslikkust ning riigi poolt seatud eesmärkide saavutamist. Riigi asutatud sihtasutuste puhul jääb nõukogu koosolekute päevakordade, protokollide, otsuste ja materjalide edastamise kohustus kehtima.

Eelnõu punktiga 13 tunnistatakse kehtetuks RVS § 88 lõike 1 punkt 7, kaotades riigi otsustusõigusega äriühingu üldkoosoleku kohustuse kehtestada nõukogu töökord ja nõukogu liikmele nõukogu töös osalemisega kaasnevate kulude katmise kord. Kuivõrd äriseadustiku § 317 lõikest 11 tuleneb õigus kehtestada täpsem nõukogu töökord põhikirja või üldkoosoleku või nõukogu otsusega, siis jääb üldkoosolekule endiselt pädevus kehtestada nõukogu töökord. Samas laiendatakse riigi osalusega äriühingu pädevate organite ringi, kelle kaudu on võimalik nõukogu töökorda määratleda.

Muudatuse tulemusel säilib üldkoosoleku pädevus kehtestada nõukogu liikmete töös osalemisega kaasnevate kulude katmise kord, kuna see tuleneb äriseadustiku § 326 lõikest 1. Äriseadustiku § 189 lõikest 2 tulenevalt kohaldub nimetatud säte ka osaühingutele, millel on nõukogu. Kuna RVS § 88 lõike 1 punkti 2 kohaselt peab äriühingul, milles riigil on otsustusõigus, olema nõukogu, siis puudub vajadus samasisulist kohustust dubleerida.

Punktiga 14 muudetakse § 88 lõike 1 punkti 7¹ selliselt, et sätte sõnastus ühtiks Eesti Vabariigi osaluspoliitika (äriühingutes osalemise poliitika) uuendatud põhimõtetes kasutatud mõistetega.

Eelnõu punktidega 15 ja 16 (tunnistatakse kehtetuks § 97 lõike 6 punkt 1 ja muudetakse § 97 lõike 6 punkti 2) muudetakse kvartali kasumiaruande, bilansi ja rahavoogude aruande ning kvartali majandustegevuse ülevaate avalikustamise tähtaegu.

Muudatusega kaotatakse esimese ja kolmanda ning teise ja neljanda kvartali finantsteabe avalikustamisele rakendatavate tähtaegade erinevus reeglite lihtsustamise ja teabe avalikustamise regulaarsuse eesmärgil. Kahekuulise tähtaja kehtestamine teabe avalikustamisele leevendab ka lühikesest tähtajast tekkivaid liigseid ressursikulusid ettevõtetele, kelle aruandlusele kehtivad komplekssemad nõuded, nt börsiettevõtted, ning vähendab vigade tekkimise ohtu. Sarnase tähtajaga vahearuanete avaldamise kohustus on ka Nasdaq Tallinna börsi emitentidel.

Ühtlasi asendatakse muudatusega kvartaalne aruandlus jooksva aasta kumulatiivse aruandlusega. Kumulatiivsed andmed omavad lugeja jaoks suuremat ülevaatlikkust ning muudatus kõrvaldab formaalse rikkumise olukorras, kus juriidiline isik avalikustab neljanda kvartali aruandluse asemel auditeerimata aastaaruande.

Punktidega 17–20 (muudetakse § 97 lõige 6 punkti 3, täiendatakse § 97 lõiget 6, muudetakse § 98 pealkirja, tunnistatakse kehtetuks § 98 lõige 1³) muudetakse seni kehtinud § 98 lõikes 1³ sätestatud kohustuse asukohta ning sellega seoses parandatakse asjakohastes sätetes sisalduvaid viiteid ning sätete sõnastust. Muudatuse eesmärgiks on korrastada seaduse ülesehitust sätete sisust lähtuvalt.

Eelnõu punktiga 21 muudetakse RVS § 98 lõiget 4 selliselt, et sätte sõnastus vastaks mittetulundusühingute seaduse (MTÜS) § 1 lõikele 1, mille kohaselt on mittetulundusühing isikute vabatahtlik ühendus ehk mittetulundusühingutel ei saa olla kohustuslikku liikmesust. Osalemist omandiga seotud kohustusliku liikmesusega ühistutes ei ole otstarbekas aruandluskohustusega katta, sest kohustuslikkusest tulenevalt ei teki vajadust hinnata, kas osalemise eesmärgid on täidetud ja/või kas osalemine on jätkuvalt riigi eesmärkide saavutamiseks vajalik.

Eelnõu punktidega 22 ja 23 täiendatakse RVS § 98 lõiget 5 ning lisatakse lõige 5¹, et täpsustada § 98 lõigetes 2–4 sätestatud seisukohtade ja teabe esitamise tähtaegu. Muudatus puudutab riigi osalusega äriühinguid, milles riigil ei ole otsustusõigust, sidudes seisukohtade ja teabe esitamise ning avalikustamise tähtajad majandusaasta aruande kinnitamise hetkega. Otsustusõiguse puudumisel ei saa riigivara valitseja tagada, et äriühingu üldkoosolek toimub nelja kuu jooksul pärast majandusaasta lõppemist, mistõttu ei pruugi kehtiv teabe esitamise tähtaeg 10. mai olla realistlik. Riigi otsustusõiguse puudumisel rakendub äriühingule äriseadustikust tulenev kohustus esitada kinnitatud majandusaasta aruanne äriregistrile kuue kuu jooksul arvates majandusaasta lõppemisest ning otstarbekas on siduda teabe esitamise tähtaeg majandusaasta aruande kinnitamisega.

Eelnõu punktiga 24 täiendatakse RVS § 108 lõikega 12, mis sisaldab rakendussätet riigi osalusega äriühingute ja riigi asutatud sihtasutuste põhikirjade vastavusse viimiseks RVS-is

tehtavate muudatustega (3 kuud). Rakendussätetega eraldiseisvaid mõjusid ei kaasne, kui seaduses sätestatud tähtaegadeks põhikirjad kaasajastatakse.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse seaduse jõustumise aeg, milleks on 2026. aasta 1. aprill. Põhjendused jõustumiskuupäeva täpse kuupäeva märkimise kohta on toodud seletuskirja punktis 9.

4. Eelnõu terminoloogia

Eelnõuga ei võeta kasutusele uusi termineid.

5. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu ei oma puutumust Euroopa Liidu õigusega.

6. Seaduse mõjud

Muudatused on seotud finantsjuhtimise ja aruandluse täpsustamise, juhtimise paindlikkuse suurendamise ja töökoormuse vähendamisega, nõukogu töö ja teabevahetuse lihtsustamise, sisekontrolli ja auditi tugevdamise ning osaluspõhimõtete täpsustamisega mittetulundusühingutes.

Muudatused mõjutavad töökorraldust riigi osalusega äriühingutes ja riigi asutatud sihtasutustes, samuti mittetulundusühingutes, kus riik osaleb, ning puudutavad ka ministeeriume ja nende ametnikke, kes teostavad riigi osalust, samuti nõukogu liikmeid ja siseaudiitoreid.

6.1. Mõju majandusele

Eelnõul puudub otsene mõju majandusele, kaudsed mõjud avalduvad läbi tõhusama järelevalve riigieelarveliste toetuste kasutamise üle ning läbi võimalike rikkumistega seotud riskide vähendamise. Eelnõuga ei muutu riigi ettevõtluses osalemise ulatus ega ka seniste osaluste omamise eesmärgid.

6.2. Mõju riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele

Eelnõu jõustumisel puudub mõju kohalike omavalitsuste korraldusele.

Eelnõuga kehtestatakse täiendavad tingimused siseauditist loobumiseks vähendavad võimalusi sisekontrollisüsteemide kergekäeliseks nõrgestamiseks, tõhustavad järelevalvet juriidiliste isikute tegevuse (sh riigieelarveliste toetuste kasutamise) üle ning vähendavad võimalike rikkumistega seotud riske, sh korruptsiooniriski ning suurendavad usaldusväarsust ja läbipaistvust.

Eelnõuga tehtavad muudatused puudutavad eelkõige riigi osalusega äriühingute ja riigi asutatud sihtasutuste tegevust ning riigivara valitseja tegevust riigi ülesannete täitmisel aktsionäri, osaniku, asutaja või liikmena. Äriühingute ja sihtasutuste majandusnäitajate baasil on sisuliselt võimatu usaldusväärselt hinnata eelnõuga tehtavate muudatuste otsest mõju juriidiliste isikute majandustulemustele ja/või eesmärkide saavutamise tõhususele. Äriühingute ja sihtasutuste tegevust mõjutavad samaaegselt väga palju nii sisemisi kui ka väliseid faktoreid, mis võivad üksteist võimendada või töötada hoopis vastassuunaliselt. Samas võib juba üldtunnustatud põhimõtteks ja järelduseks pidada, et heade juhtimistavade järgimine on positiivse mõjuga iga

organisatsiooni tulemustele, mistõttu nende uuendamine lähtuvalt rahvusvahelistest parimatest praktikatest on loomulik ja ootuspärane.

Eelnõu seadusena vastuvõtmine aitab kaasa riigi osalusega äriühingute ja sihtasutuste tegevuse mõju paremale arvestamisele riigi tegevuse planeerimisel.

Mõju töökoormusele

Riigi osalusega äriühingute nõukogu liikmete valimist puudutav muudatus vähendab nimetamiskomitee töökoormust. Hinnanguliselt võib nimetamiskomitee koosolekute arv väheneda vähemalt kahe koosoleku võrra aastas, mis tähendab otsest rahalist kokkuhoidu vähemalt 1800 eurot aastas, millele lisandub koosolekute ettevalmistamise, läbiviimise ja protokollimisega seotud töökoormuse langusest tulenev tõhususe kasv.

Riigi asutatud sihtasutuste nõukogu liikmete valimise ettepaneku tegemist puudutav muudatus vähendab rahandusministri töökoormust ning Rahandusministeeriumi ametnike ja töötajate töökoormust 39 sihtasutuse nõukogu töös osalemisel. Lähtudes nõukogu koosolekute sageduse miinimumnõudest ning hinnangulisest ajakulust 4 tundi koosoleku kohta, vabastab muudatus aastas vähemalt 624 tundi inimressurssi põhikohustuste tõhusamaks täitmiseks.

6.3. Muud mõjud

Mõju riigi julgeolekule ja välissuhetele, elu- ja looduskeskkonnale, regionaalarengule ja sotsiaalne mõju puudub.

7. Seaduse rakendamisega seotud riigi ja kohaliku omavalitsuse tegevused, eeldatavad kulud ja tulud

Seadusega ei kaasne riigile ja kohaliku omavalitsuse üksustele otseseid kulusid ega tulusid, välja arvatud osas, mis puudutab siseauditite läbiviimist riigi otsustusõigusega äriühingutes ja sihtasutustes, millel ei ole auditikomitee moodustamise kohustust ja mis on siseauditist loobunud.

Kui riigi asutatud sihtasutus või äriühing, milles riigil on vähemalt otsustusõigus, otsustab loobuda siseaudiitori ametikoha loomisest või siseaudiitori teenuse ostmisest, tagatakse esmavajaliku siseauditilase tegevuse toimimine riigi osaluse valitseja või asutajaõiguste teostaja ressursside arvel, kasutades siseauditite läbiviimiseks enda juhitava asutuse siseauditi üksust. Seni kehtinud redaktsiooni kohaselt puudus kohustus sellist siseauditi üksust kasutada. Muudatusega kaasnevate kulude suurus ei ole prognoositav, kuna puudub ülevaatlik teave siseauditist loobunud isikute arvu kohta ning seega ei ole ka võimalik hinnata, kas muudatus toob kaasa personali- või majanduskulude kasvu. Siseauditist loobumise võimalus kaob 10 äriühingul ja neljal sihtasutusel, siseauditist loobumise võimalus kitseneb kaheksal äriühingul ja 16 sihtasutusel, siseauditi kohustus tekib ühel äriühingul ja kaob 27 sihtasutusel ning muudatusest mõjutamata jäävad neli äriühingut ning 17 sihtasutust.

Ülejäänud muudatused on töökoormust ning seega kulusid vähendava või efektiivsust suurendava mõjuga, mille rahaline hindamine on keeruline.

Juriidilise isiku finantsplaani ja eelarve omavahelise vastavuse nõude täpsustamine muudab eelarve koostamise protsessi paindlikumaks, selgemaks, vähendab nõukogu töökoormust ning aitab vältida üksuse ootamatut negatiivset mõju riigieelarvele.

8. Rakendusaktid

Eelnõuga ei kaasne rakendusaktide kehtestamise vajadust.

9. Seaduse jõustumine

Seaduse jõustumine on kavandatud 2026. aasta 1. aprillist, et tagada adressaatidele piisav aeg eelnõuga kavandatud õiguste ja kohustuste muudatustega tutvumiseks ning vajalikuks korralduslikuks ja halduslikuks eeltööks. .

10. Eelnõu koostööstamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati koostööstamiseks eelnõude infosüsteemi kaudu kõikidele ministeeriumidele, Riigikantseleile, Riigikontrollile, Riigimetsa Majandamise Keskusele, Vabariigi Presidendi Kantseleile.

Algatab Vabariigi Valitsus

2025